

Identiteta Slovenije

Kako opredeliti identiteto slovenske države v 21. stoletju? To je vse prej kot nepomembno vprašanje. Brez odgovora nanj ni mogoče voditi ne notranje ne zunanje politike. A če pustimo ta politični element ob strani: brez odgovora na vprašanje lastne identitete država ne more uspešno izvajati procesa socializacije, tj. ustvarjanja državljanov skozi šolski sistem. Vprašanje identitete je vprašanje o biti: tukaj in zdaj ter za prihodnje rodove.

Kje se torej skriva problem identitete slovenske države? Zakaj se nam zdi, da je ta neizbrušena; da je razklana in da je kot take – ene same – pravzaprav ni? Na tako zastavljena vprašanja bi lahko podali celo vrsto odgovorov. Ker za to nimamo prostora, se bo treba omejiti na tiste najbolj prepričljive. Med njimi so vsaj: zgodovinski, geografski, kulturni in politični odgovori.

Zgodovina Slovenije je bila neizbežno pogojena z njenim geografskim položajem. Slovenski narod, o državi vse od Karantanije pa do leta 1991 ne moremo govoriti, je bil in ostaja na presečišču najpomembnejših evropskih svetov. Na našem ozemlju oz. vsaj v njegovi neposredni bližini se stikajo romanski, germanski, ugrofinski ter muslimanski svet.

Sami kot slovanski narod, če se naslonimo na nekatera zgodovinska dognanja, menda nismo enovita tvorba. Slovani v Vzhodnih Alpah, iz katerih smo kasneje izšli Slovenci, so nastali iz dveh tokov: prvi je prihajal s severa, drugi z juga. Slovanskost Slovencev je prav zaradi življenja na križišču najpomembnejših evropskih svetov nekoliko specifična. Verjetno smo najmanj slovanski od vseh Slovanov. Na racionalni ravni smo se navzeli ratia germanskega sveta, kultivirane radoživosti romanskega sveta, na podzavestni in čustveni ravni pa v nas še vedno brbota nemirna slovanska kri. To je, morda boste soglašali, precej shizofren nacionalni

mindset, ki nas v identitetnem smislu potiska v vse tri svetove, hkrati pa ostajamo sami v svoji specifikki.

Z drugimi besedami, v evolucijskem smislu je slovenska identiteta čisti postmodernizem: slovenstvo je kompozicija slovanstva, germanstva, romanstva – vse to, a hkrati nič samo od tega. Slovenstvo je težko opredeljivo z vidika zunanjih opazovalcev, z vidika nosilcev te identitete pa je pogosto zelo naporno, saj v enem združuje kulturne elemente, ki so morda v bistvenem nezdržljivi. To poraja znano svetobolje, v katerem smo Slovenci zares dobri.

Vse doslej napisano je, če soglašate z mojo tezo, v največji meri veljalo do vstopa Slovencev v Kraljevino SHS. Tedaj smo namenoma pretrgali vez z germanstvom in se skušali izolirati od romanskega sveta, tako da smo poiskali zavetje pri južnoslovanskih narodih. Slovenski narod je tedaj skozi široko odprta vrata stopil na Balkan, od koder se zdi, da ni povratka. To je bil svet – čeprav slovanski – povsem druge mentalitete in uzanc, kot smo jih bili vajeni, in ki je na nas v sedemdesetih letih, kolikor je trajal, pustil (dolgo)trajne posledice. Te so v najširšem kulturnem smislu vidne še danes. Torej dvajset let po tem, ko smo l. 1991, ponovno namenoma, pretrgali vez razvpitega bratstva in enotnosti ter stopili na pota samostojne države, z lastno identiteto, podčrtano z evropskostjo ter s hkratnim sveto-

Komentar: Matej Avbelj

vljanstvom in komunitarnim slovenstvom. To je bil cilj, vsaj sam sem ga tedaj v najstnikskih letih razumel tako, ki ga slovenska politika do danes ni uresničila. Ta je ustvarila in še naprej ustvarja dve Sloveniji. Eno, ki se menda začela leta 1941, in drugo, ki je nastala leta 1991. Prva črpa korenine v partizanstvu, zato tudi Titu, jugoslovanstvu in je vrednostno ter geopolitično orientirana bolj na jug ter vzhod. Druga ne zanika pomena narodnoosvobodilnega boja, a hkrati opozarja na njegovo zlorabo v prid totalitarnega režima. Za to drugo politiko je jugoslovanska epizoda vsaj neuspeh, če že ne prvovrstna napaka, kar ji narekuje vrednostno in geostrateško orientacijo na zahod. Na teh zgodovinskih, geografskih, kulturnih in političnih predpostavkah torej temelji slovenska identiteta. Zgodba, ki jo Slovenci povemo o sami sebi, v katero verjamemo, se z njo identificiramo – in torej smo. Ta zgodba ni koherentna in niti ni ena sama. To seveda ne pomeni, da smo narod brez identitete. Nasprotno, imamo jih celo (pre)več; ki pa jim zaradi kulturno-bojnih peripetij ter banalnih personalnih rivalstev v visoki družbi ne uspemo najti skupnega imenovalca. Ker nam brez njega na dolgi rok ne bo dano niti stati, kaj šele obstati, bi morala biti ena od naših prednostnih nalog njegova identifikacija in ohranjanje. Naloga ni težka, še posebej, ker je cilj znan: evropska Slovenija. ●